

Хроніка культурного життя Хмельниччини (оглядова довідка за матеріалами преси та неопублікованими документами за січень 2018 року)

Загальні питання

24 січня у Кам'янець-Подільській міській виставковій залі відкрилась виставка студентських робіт Кам'янець-Подільського коледжу культури і мистецтв спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво» «Святкові візерунки». На виставці представлені понад сорок робіт студентів III-IV курсів та випускників виконаних в різних техніках декоративно-прикладного мистецтва, зокрема: аплікація папером та витинанка студентів Мартиновича Н., Підгорної А., Боцян М.; аплікація крупами та мохом – Краєвої Л.; аплікація бісером – Сікори О., Хоми С., Дубової З., Завалецької Д., Чекирди Н., Пиги А., Королюк Д.; писанкарство – Івашової Т.; розпис на склі – Головатюк Н., Краєвої Л., Трачківської І., Мельник М.; вироби зі шкіри – Підгорної А.; вишиті рушники – Трачківської І., Герасимчук Д.; в'язані гачком скатертини – Шевцової І.; вишивка стрічками – Кливак Ю.; вишивка петлею – Головатюк А., Баліцької К., Підлипчука О., Клевицького О., Ткач М., Мартиновича Н. Студенти плідно працювали під керівництвом викладачів комісії ДПМ Дубінської О.В., Павлюка О.Ф., Горної Л.А., Майгур Т.В., Луця С.В., Желіховської М.В. На відкриття виставки завітали випускники, колеги, друзі та учні шкіл. Присутні вітали студентів коледжу зі святом та бажали успіхів і подальших творчих злетів.

Музейна справа

Хмельницький обласний краєзнавчий музей

22 січня 2018 року у Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї відкрилась виставка «100 років боротьби. Українська революція 1917-1921 рр.», розробленої Українським інститутом національної пам'яті. У День Соборності України, відбулась її презентація в усіх обласних центрах нашої держави як знак цілісності та єднання всієї України. Виставка представлена на банерах, де висвітлюється як, починаючи з весни 1917 року відбувалось становлення української держави – розбудовувався державний устрій, працювали урядові організації, вводилась українська грошова одиниця, діяла церква, розвивалися власне військо і флот, освіта й культура.

Крім того виставку супроводжує міні експозиція унікальних предметів з фондів музею. Деякі артефакти, які зображені на банерах, відвідувачі Хмельницького обласного краєзнавчого музею можуть побачити наживо. Зокрема це і листівки, які були видані на честь проголошення Акту злуки, грошові знаки, що друкувались у нас на Поділлі, металеву печатку з гербом УНР, зразки зброї та амуніції.

На відкриття завітали учні, студенти та громадськість. Враженнями про виставку поділились директор Державного архіву Хмельницької області, кандидат історичних наук Байдич Володимир Григорович, вчитель-методист ЗОШ № 24 Надія Володимирівна Гораль, члени клубу історичної реконструкції.

Ті події охопили всю Україну, не оминули і наш край. Про те, як розгортались події на терені нашої області, розповів провідний науковий співробітник Хмельницького обласного краєзнавчого музею, кандидат історичних наук Сергій Миколайович Єсюнін.

У Новому році проект «Експонат місяця» Хмельницького обласного краєзнавчого музею розпочинається зі скульптури собаки «Левретка Жизель» відомого французького скульптора 19 століття П'єр-Жюль Мене.

Напередодні третього, найбільшого свята зимового кола, – Водохреща – працівниками Хмельницького обласного краєзнавчого музею було проведено тематичний майстер-клас із виготовлення паперового різдяного янгола. Творчий захід провели у загальноосвітній школі № 21 із учнями третіх класів. Школярі дізналися про традиційні обрядодійства цього періоду, старанно, вміло та з великим трепетним бажанням творили виріб.

Хмельницький обласний художній музей

У Хмельницькому обласному художньому музеї відбулось відкриття ювілейної виставки робіт родини Анісімових. Це подвійний подарунок для хмельничан, адже він передбачав презентацію творчого доробку родинного дуету: брата та сестри, членів Національної спілки художників України Антоніни Штогрин (м. Кам'янець-Подільський) та Миколи Анісімова (м. Хмельницький). На відкриття завітало чимало гостей та поціновувачів мистецтва. Зокрема, своїх колег прийшли привітати й відомі хмельницькі художники – члени обласної організації Національної спілки художників України: Микола Мельничук, Іван Юрков, Яків Павлович, Леонід Шерстинюк та заслужений художник України Михайло Андрійчук. Музичні вітання лунали від викладача музичного коледжу ім. В.Заремби по класу скрипки – Оксани Гут.

11 січня в Хмельницькому обласному художньому музеї відбувся вечір пам'яті, приурочений до 80-річчя з дня народження творця української державності Вячеслава Чорновола. В якості мистецького колажу доби шістдесятників до програми заходу були включені не тільки історичний огляд суспільно-політичного шляху Гетьмана українського козацтва Чорновола, а й вибрані поетичні та музичні твори у виконанні співорганізаторів – міської літературної спілки «Поділля». Художню компоненту вечору склала презентація творчості духовного побратима Чорновола – заслуженого художника України, лауреата Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка

Опанаса Заливахи, вибрані твори якого містить колекція ХОХМ. Окрему увагу гостей привернув виступ очевидця переломної доби української історії – дисидента, шістдесятника, співкамерника Василя Стуса, громадсько-політичного діяча Кузьми Матвіюка.

Твори поетів-шістдесятників лунали у виконанні членів Хмельницької літературної спілки «Поділля», а саме: Володимира Олійника, Віталія Матеуша, Шкапія Степана, Марії Лисайчук, Миколи Хоружея та барда Леоніда Мазура. Варто зазначити, що ключові цінності шістдесятництва – воля й соборність України, актуальні й тепер, коли територіальну цілісність та незалежність держави відстоюють вже сьогодні герої Сходу – воїни АТО. Доказом цього стали гості заходу курсанти Національної Академії прикордонної служби України ім. Б.Хмельницького, представники громадських організацій обласного центру, подільські митці, які вшанували пам'ять героїв сьогоднішнього і світочів минулих літ хвилиною мовчання.

Хмельницький обласний літературний музей

Багатогранній творчості, складній долі Володимира Сосюри з нагоди 120-річчя від дня його народження присвячувався літературно-музейний урок «Мої вірші не можуть померти...», що відбувся у Хмельницькому обласному літературному музеї. Працівники музею провели його для восьмикласників Хмельницького колегіуму № 16 ім. Володимира Козубняка. Про перебування поета-воїна в краї розповів директор музею Василь Горбатюк. Відеофільм «Так ніхто не кохав» розкрив перед учнями внутрішній світ поета з його чуттєвими піднесеннями і драматичними сімейними взаєминами на темному тлі радянської дійсності. Під час уроку учні почули й запис поезії «Коли потяг у даль загуркоче» у виконанні автора, і познайомилися з книжково-документальною виставкою «Солов'їні далі Володимира Сосюри». Одержали й домашнє завдання – написати враження про урок.

Державний історико-культурний заповідник «Межибіж»

Міні-експозицією, в якій представлено унікальну знахідку минулого археологічного сезону, – кістяний стилус XIV-XV століття, розпочато виставковий рік в Державному історико-культурному заповіднику «Межибіж». Стилус, який представлено для загального огляду, це традиційне для свого часу письмове приладдя. Одним (загостреним) кінцем, ніби сучасним олівцем, писали знаки на навощеній дощечці, а іншим (широким), як гумкою, стирали написане. Представлений на виставці стилус знайдено 2017 року під час розкопок на території Меджибізької фортеці. Це кістяна пластина трикутної форми розмірами 15,2x3, 3x0,5 см. Цікавість дослідників привертають знаки, які прокреслено на самому стилусі — причому це не тільки орнамент, а й символи, значення яких ще тільки належить розкрити. Лицева частина орнаментована чотирма рядами трикутних фестонів, які пов'язані між собою зигзагом. Торцеві боки орнаментовані паралельними нахиленими насічками.

Зворотна частина стилусу заглажена. Зверху на ній прокреслено піктограму у вигляді хреста, горизонтального та вертикального шеврону (останній в верхній частині перекритий шістьма косими лініями). Подібний стилус було знайдено в Литві під час розкопок палацу Радзивіллів в Дубінгяйському замку.

Бібліотечна справа

У Хмельницькій ОУНБ керівник міського осередку організації Червоного хреста Василюк О. П. для учасників клубу органічного землеробства провела урок-тренінг, під час якого показала, як треба діяти, коли людині потрібна допомога. Учасникам заходу презентовано книжкову виставку **«Культура безпеки праці»** та відеофільми **«Перша допомога при травмах на дачі»** та **«Аптечка на дачі: що необхідно для надання першої допомоги»**, які розкривають основні аспекти надання першої невідкладної допомоги в дачних умовах.

Бібліотечні заходи в рамках відзначення знаменних подій та пам'ятних дат

У Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці бібліотеці відбулась презентація рекомендаційного бібліографічного довідника **«Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2018 рік»**. Видання вийшло за сприяння управління культури, національностей, релігій та туризму Хмельницької обласної державної адміністрації.

У презентації Календаря взяли участь представники влади, науковці, краєзнавці, журналісти, просвітяни, працівники музейних та архівних установ області.

Відкрила презентацію директор бібліотеки Катерина Чабан. Про структуру і зміст Календаря розповіла укладач Валентина Мельник. В обговоренні довідника взяли участь голова Хмельницької міської організації Національної спілки краєзнавців України Юрій Блажевич, голова обласного об'єднання Всеукраїнкого товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка Віталій Міхалевський, голова Хмельницького міського товариства української мови ім. Т. Шевченка «Просвіта» Зоя Діденко, заступник голови обласного відділення Національного олімпійського комітету в Хмельницькій області Віктор Флентін, професор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Віталій Мацько, старший науковий співробітник обласного краєзнавчого музею Сергій Єсюнін та інші учасники заходу.

На завершення презентації директор подякувала присутнім за співпрацю у підготовці Календаря та висловила сподівання на подальшу спільну роботу по підготовці бібліотечних видань. Присутні мали можливість познайомитись з історією створення Календаря знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на представленій книжковій виставці **«Історія, події, факти»**.

У Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці проведено годину літературного портрета **«Страждав і жив ти для народу і доля славу принесли»** з нагоди 80-ї річниці від дня народження Василя Стуса, творча спадщина якого закономірно увійшла в український літературний процес. Сторінки життєвого і творчого шляху поета, перекладача, філософа, активіста руху шістдесятників, правозахисника і державного героя Василя Стуса працівники бібліотеки перегорнули разом з Кузьмою Івановичем Матвіюком, громадським діячем, просвітянином, почесним громадянином м. Хмельницького, який особисто знав Василя Стуса і протягом трьох років відбував покарання разом з дисидентом у таборі Мордовської автономної республіки; Олександром Клименко, молодшим науковим співробітником відділу охорони пам'яток історії та культури у Хмельницькій області; Володимиром Олійником, лауреатом премії імені Богдана Хмельницького, головою міської літературної спілки «Поділля», який присвятив свої поетичні рядки образу глибинного поета і борця за волю України; Леонідом Мазуром, бардом, який створив пісню на слова Василя Стуса та з учнівською молоддю Хмельницького вищого професійного училища № 11. У ході заходу присутні переглянули фрагменти фільму «Із забуття у вічність». На завершення літературного портрета відбулася презентація книжкової виставки «Народе мій, до тебе я ще верну...».

У рамках вахти пам'яті в публічних бібліотеках області пройшли уроки патріотизму, історичні години, зустрічі з сучасними захисниками України, квести, історичні екскурси тощо. Зокрема, для читачів обласної бібліотеки для юнацтва проведені патріотичні діалоги «Крути: бій за майбутнє». До бібліотеки на заходи завітали військовослужбовці Хмельницького батальйону Національної Гвардії України, старшокласники колегіуму імені В.Козубняка та СЗОШ № 15. Із розповіді бібліотекарів та перегляду документальних фільмів, один з яких – «Лист без конверта» – із серії «Невідома Україна», читачі відкрили для себе багато нового про обставини Крутянської битви та долю її учасників. Читачам був презентований український історичний екшн «Крути 1918. Захист» режисера Олексія Шапарєва. Як зазначає сам режисер стрічки Олексій Шапарєв: «Ця картина потрібна кожному громадянину України, адже всі ми маємо пам'ятати про подвиг студентів, які самовіддано виступили проти «більшовицької чуми». Кожен повинен розуміти і цінувати особисту свободу, свободу свого народу і своєї країни». У фільмі багато паралелей із сьогоденням, саме тому його перегляд не залишив байдужими нікого, героями картини захоплюються глядачі різного віку. Впродовж місяця для читачів бібліотеки проводились коментовані огляди книжкової виставки: «Вічно молоді герої Крут».

У рамках обласної молодіжної вахти пам'яті «Пам'яті героїв Крут» публічними бібліотеками області проведено різні акції. Так, бібліотеками Віньковецької централізованої бібліотечної системи проведено прес-кліпінг «Крути – символ національної честі» (ЦРБ). У сільських бібліотеках району

проведено патріотичні бесіди для юнацтва: «Пам'ятай про Крути.....», «Крути: подвиг і трагедія», «Трагедію давню згадаємо знов. Під Крутами бій, під Крутами – кров!», «Станція Крути в історії України», «Червоні сніг на полі...», «Пам'яті бою під Крутами», «Пам'яті героїв Крут», «Герої Крут: трагічні події 29 січня 1918 року та вшанування пам'яті», «Історичні джерела про подвиг Героїв Крут». 24 січня в читальному залі Теофіпольської районної бібліотеки проведено героїчний екскурс «І слава їх встає безсмертна...» для старшокласників ЗОШ № 1. Із розповіді бібліотекаря Тетяни Маринюк учні дізнались про героїчні і трагічні події під Крутами, де у 1918 році в нерівному бою з більшовицькими військами полягли за незалежність України більше 300 молодих патріотів – студентів Київського університету Святого Володимира, юнаки військових шкіл та учнів Кирило-Мефодіївського братства. Учасниця зустрічі Юлія Франчук – студентка Хмельницького кооперативно-економічного коледжу читала поезії, присвячені героям Крут. На закінчення заходу присутні отримали пам'ятні листівки «Пам'ятай про Крути», які підготувала бібліограф Лариса Кравченко. Для молодих користувачів Волочиської центральної бібліотеки 25 січня проведено патріотичний вечір “Згадаймо юність, що горіла в Крутах” та впродовж місяця діяла книжкова виставка “І слава їх встає, не вмерши”. В Старокостянтинівській центральній районній бібліотеці на юнацькому абонементі організовано історико-патріотичну виставку – інсталяцію «Крути: подвиг і трагедія України». Впродовж січня для відвідувачів юнацької категорії проводились огляди матеріалів, представлених на виставці, нагадуючи молодому поколінню про подвиг юнаків, які загинули цього трагічного дня.

25 січня в центральній міській бібліотеці імені Костя Солухи організовано День краєзнавства «Про те, що в серці назавжди», з нагоди вшанування ювілею відомого письменника, заслуженого журналіста України, члена Національної спілки письменників України та Національної спілки журналістів України.

Вшанування розпочато у відділі краєзнавства центральної бібліотеки презентацією ювілейної виставки «Художній світ Мар'яна Красуцького». Бібліографічний огляд його творів проведено на абонементі, а далі дійство перемістилося до читального залу, де в тісному колі друзів і шанувальників творчості пройшла авторська зустріч «Острів любові Мар'яна Красуцького».

У цей день ювіляра привітали завітали голова Хмельницької обласної організації НСПУ Петро Маліш та голова Хмельницької міської організації НСПУ Віталій Міхалевський, які урочисто передали Мар'яну Івановичу грамоту Хмельницької обласної ради та нагородили його почесною грамотою Хмельницької обласної організації НСПУ.

Під час заходу присутні пройшлися віхами життя Мар'яна Івановича, а колеги Станіслав Стояновський та Олег Будзей доповнювали все своїми спогадами та уривками із творів митця. Міська рада ветеранів також приєдналася до вітань та вручила ювіляру Подяку за заслуги на ниві журналістики.

У своїх творах письменник не раз звертається до історії рідного краю Інценівку одного із цих творів (історико-документальна повість «Грона калини червоні») здійснили студенти коледжу культури і мистецтв (художній керівник Інна Семенків).

У свою чергу Мар'ян Іванович щиро дякував всім за цікаву зустріч та приємне спілкування.

Впродовж вечора музичні вітання ювіляру дарували учениці міської школи мистецтв Віолетта Камінська та Єлизавета Швед, а всі присутні зичили йому здоров'я, натхнення та многая літа.

З нагоди відзначення Дня ухвали Акту Злуки УНР і ЗУНР в Хмельницькій ОУНБ для вчителів шкіл області та учнівської молоді міста відбулись історико-патріотичні читання «Соборність України – символ свободи і єднання». У заході взяли участь учасники бойових дій в зоні АТО, волонтери, представники громадських організацій: Сергій Кривонос – перший заступник командувача сил спецоперацій ЗСУ; Віктор Данилевський – учасник бойових дій в зоні АТО; Сергій Кисельов – волонтер, співзасновник ГО «Патріоти України»; Сергій Скоробогатий – отаман окремого козацького куреня ім. І. Нечая; Тетяна Юзепчук – волонтер, голова благодійного фонду «Подих надії нації»; Ігор Білий – волонтер, представник українського козацтва. Учасники підтримали думку про те, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних бійців, навіки залишатиметься непорушною. Лише в єдності дій та соборності душ можна досягти розбудови вільної, соборної, демократичної України. В рамках заходу відбулася презентація книжково-ілюстративної виставки «Соборна мати – Україна, одна на всіх, оберіг» та перегляд документального фільму «День Соборності України».

З нагоди 100-річчя військово-політичної діяльності української національної військової формації «Українські Січові Стрільці» у Хмельницькій ОУНБ відбувся історичний урок «Українське Січове Стрілецтво: визвольна ідея та відродження нації» для учнівської молоді Хмельницького спеціалізованого ліцею-інтернату поглибленої підготовки в галузі науки, середніх загальноосвітніх шкіл I-III ступенів № 20 та № 21. Участь у заході прийняли: методист науково-методичного центру Департаменту освіти і науки Хмельницької міської ради Наталія Солтис; громадський діяч, полковник українського козацтва, учасник бойових дій, волонтер Олександр Климчук; поет та композитор Леонід Мазур.

Вшановуючи великого поета, літературознавця, критика та правозахисника Василя Стуса підлітки запалили символічну свічку пам'яті в обласній бібліотеці для дітей імені Т.Г. Шевченка. Трагічність долі митця, сила та незламність духу, знайшли відгук у душах присутніх. Діти уважно вдивлялись у пронизливо глибокі очі автора, слухали його твори, переглядали хвилюючі кадри відео та проводили паралелі із складним сьогоденням України, яку так віддано та щиро любив Василь Стус. Допомогли дітям заглибитися у

поезію В.Стуса матеріали книжково-ілюстративної виставки-портрету «Мені здалося – я живу завжди».

Харизматичний, народний артист України Володимир Смотров завітав на зустріч з читачами обласної бібліотеки для дітей імені Т.Г. Шевченка. Актор зачарував старшокласників власною майстерністю, душевним спілкуванням, щирістю емоцій. Вміння тримати глядачів у творчому полоні, дарувати новий подих відомим поезіям, поєднувати в собі роль режисера, директора монотеатру «КУТ», талановитого актора – життєве кредо Володимира Смотров! Секрети акторської майстерності, відверті відповіді на запитання підлітків, проникливе виконання пісень на слова відомих поетів В.Стуса, Є.Плужника, П.Гірника – все це передало щирість української душі майстра. Привітали з ювілеєм митця наймолодші – юні актори дитячої театральної студії «Летючий корабель», керівник Світлана Тукало. Людського визнання наснаги та вдячних глядачів побажала артисту директор бібліотеки Валентина Черноус.

Дивовижний світ витинанок запросив читачів обласної бібліотеки для дітей імені Т.Г. Шевченка насолодитися красою новорічних візерунків. На відкритті обласної виставки учнів професійно-технічних навчальних закладів було представлено 25 картин на новорічно-різдвяну тематику: «Різдвяна ніч», «Колядка», «Різдвяний вертеп», «Ялинка», «Родине дерево» та інші. На відкриття виставки завітали представники Хмельницького державного центру естетичного виховання учнівської молоді. Завідувач методичним відділом Посвістак Ірина Володимирівна розповіла про організацію виставки та повідала про роботу центру. Мистецтвознавець, художній критик Володимир Миколайович Голунський поділився секретами техніки витинанок та звернув увагу дітей на роботи, представлені на виставці. Читачі не лише дізналися багато цікавого про витинанки, а власноруч навчалися створювати їх. Також усі присутні насолодились музичними творами від Терещенка Дмитра, студента Хмельницького музичного коледжу імені В. Заремби.

Читачі обласної бібліотеки для дітей імені Т.Г. Шевченка відкрили для себе Мар'яна Івановича, як письменника та дослідника історії рідного краю, в рамках проведення літературного подіуму, приуроченого 75-річчю українського письменника-одолянина, заслуженого журналіста України, лауреата багатьох премій – Мар'яна Красуцького. Книги про Микиту Годованця, Івана Огієнка, Володимира Булаєнка, представлені на подіумі, цікаві та колоритні. Адже події у своїх творах автор зображує такими, якими вони є у житті, що особливо приваблює читачів. Знайомство з творчістю письменника викликало жвавий інтерес серед користувачів – дітей та їх батьків.

Підготувала

О. Шеїн